

TEMA 17

EL RÈGIM JURÍDIC DE LA PROTECCIÓ DE DADES DE CARÀCTER PERSONAL. REGULACIÓ ESTATAL. REGULACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA: ELS DECRETS D'APLICACIÓ.

http://eapc.gencat.cat/web/.content/home/publicacions/temaris/administracio_general/cos_superior_dadministracio/documents/gen48sup.pdf

https://www.agpd.es/portaleswebAGPD/LaAgencia/informacion_institucional/conoce/marco-ides-idphp.php

http://www.apd.cat/ca/contingut.php?cont_id=132&cat_id=122

Els següents paràgrafs són extrets de la pàgina web de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, i sintetitze el contingut mínim indispensable per configurar una visió "panoràmica" de la matèria.

S'entén per dades personals qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables (nom i cognoms, adreça postal i electrònica, fotografia, dades de salut, dades econòmiques, etcètera).

La Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal protegeix totes les dades amb els mateixos requisits mínims, però atribueix una protecció addicional -formes de consentiment, legitimitat de la recollida i mesures de seguretat- a determinades categories de dades:

- les relatives a la ideologia, l'afiliació sindical, la religió o les creences;
- les relatives a l'origen racial, la salut i la vida sexual de les persones;
- les relatives a la comissió d'infraccions penals o administratives.

Així mateix, els fitxers que contenen dades relatives a la hisenda pública, als serveis financers o bé d'informació sobre solvència patrimonial i crèdit, i els que contenen dades suficients que permetin d'obtenir una avaluació de la personalitat de l'individu, tenen també uns requisits addicionals de seguretat.

Perquè es puguin recollir per ser tractades, les dades han de ser adequades, pertinents i no excessives amb relació a les finalitats per a les quals es demanen. Aquestes finalitats han de ser determinades, explícites i legítimes.

La imatge (de la mateixa manera que la veu) és una dada personal i, per tant, el fet d'enregistrar-la (tractar-la) a través de les videocàmeres instal·lades a diferents llocs ha de garantir el dret que totes les persones tenim a la protecció de les nostres dades personals. El tractament de les dades i la seva finalitat han de ser legítims, l'adopció de la mesura ha de ser proporcionada, i el fitxer ha d'estar inscrit en el Registre de Protecció de Dades. S'ha d'informar les persones afectades de l'existència del fitxer o el tractament, de la finalitat de la recollida de les dades, dels destinataris de la informació, de la identitat i l'adreça del responsable del tractament i de la possibilitat d'exercir-hi els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició. Els treballs d'instal·lació d'aparells de videovigilància només els han de dur a terme empreses autoritzades de seguretat privada en aquells casos en que els equips estiguin connectats a una central d'alarmes.

Una altra qüestió és la utilització de videocàmeres per les forces i els cossos de seguretat (policia), que s'instal·len en llocs públics (carrers, carreteres, etc.), que atenen unes finalitats concretes i que es regeixen per la seva pròpia normativa.

Per tractar les dades personals i per cedir-les a una tercera persona, empresa o entitat, cal el consentiment de la persona afectada o una norma legal que ho habiliti. La normativa sobre protecció de dades personals no és aplicable a les dades de les persones jurídiques (empreses, associacions, fundacions, etcètera).

La llei defineix tractament com a qualsevol operació i/o procediment tècnic de caràcter automatitzat o no que permet recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar o cancel·lar dades de caràcter personal, així com les cessions de dades que deriven de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències (article 3.c de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal).

Per tant, qualsevol procediment de recollida, gestió o comunicació d'informació que contingui dades de caràcter personal queda subjecte al règim de protecció de dades personals previst en la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal.

La regla general és que per comunicar dades personals a un tercer cal el consentiment del titular d'aquestes dades. No obstant això, hi ha determinats casos que permeten aquesta cessió de dades sense haver de demanar el consentiment a la persona

afectada: quan hi ha una habilitació legal per fer-ho, quan les dades es recullen de fonts accessibles al públic, quan la cessió és conseqüència d'una relació jurídica que comporta aquesta comunicació de dades a tercers, quan el destinatari de la informació és el Defensor del Poble o el Síndic de Greuges, el ministeri fiscal, els jutges i tribunals o el Tribunal de Comptes o la Sindicatura de Comptes, o quan la cessió es fa entre administracions públiques (amb finalitats històriques, estadístiques o científiques, quan les dades es recullen per una administració pública amb destinació a una altra o quan la comunicació es porta a terme per exercir competències idèntiques o que es refereixen a les mateixes matèries).

Tota persona física pot fer valer els seus drets davant la persona, l'entitat o l'organisme que té i tracta les seves dades. I en el cas que els seus drets no siguin atesos, pot demanar la tutela de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

En tot cas, tota persona té els drets següents:

- dret a ser informat,
- dret de consulta al Registre de Protecció de Dades,
- dret d'accés,
- dret de rectificació,
- dret de cancel·lació,
- dret d'oposició,
- dret d'indemnització per danys conseqüència de l'incompliment de la legislació sobre protecció de dades.

El dret a ser informat comporta que la persona afectada ha de poder saber els aspectes següents amb relació a les seves dades:

- l'existència d'un fitxer o tractament de les seves dades de caràcter personal;
- la finalitat de la recollida de les dades;
- els destinataris de la informació de caràcter personal;
- la identitat i l'adreça del responsable del tractament;
- la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, i davant de qui i on els pot exercir.

És a dir, ha de poder saber quines dades es tenen, qui les tracta i amb quina finalitat.

En el moment de la recollida o l'obtenció de les dades personals, s'ha de donar tota aquesta informació a la persona afectada, ja sigui mitjançant una llegenda en l'imprès o l'escrit que conté les dades o bé mitjançant rètols, avisos, etcètera.

Dret d'accés: per conèixer, de manera gratuïta, l'existència dels tractaments de les dades, l'origen i les comunicacions efectuades o que es prevegin fer (article 15 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, LOPD).

Dret de rectificació: per corregir les dades personals inexactes o incompletes, en el termini de deu dies (article 16 de la LOPD).

Dret de cancel·lació (dret a l'oblit): per donar de baixa les dades personals innecessàries, en el termini de deu dies. La cancel·lació dóna lloc al bloqueig de les dades, i només s'han de conservar a disposició de les administracions públiques, els jutges i els tribunals, per a l'atenció de possibles responsabilitats nascudes del tractament, durant el termini de prescripció d'aquestes responsabilitats. Complert aquest termini, s'ha de procedir a la supressió (article 16 de la LOPD).

Dret d'oposició al seu tractament: si hi ha un motiu legítim fonamentat relatiu a una situació personal concreta i cap llei no diu el contrari; i també quan es tracti de fitxers amb una finalitat publicitària o de prospecció comercial (article 34 del Reglament de desplegament de la LOPD - Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre).

Tots aquests drets s'han d'exercir davant l'entitat que disposa de les dades personals de la persona afectada, és a dir, davant de la instància competent del departament de la Generalitat, diputació, ajuntament, consorci, universitat, etc., que correspongui, segons el cas.

La cancel·lació de les dades personals no implica necessàriament que es destrueixin de manera immediata, sinó que es bloquegen. Les dades resten disponibles per a les administracions públiques, els jutges i els tribunals, per a l'atenció de les possibles responsabilitats nascudes del tractament, durant el termini de prescripció d'aquestes responsabilitats (article 16.3 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal). Un cop exhaurit aquest termini, s'han de suprimir.

No obstant això, si una norma exigeix la conservació de les dades personals, o bé per raó de la relació contractual aquestes són pertinents, les dades es conserven durant el termini necessari.

La cancel·lació de les dades sol·licitada per la persona interessada no comporta automàticament l'eliminació física de les dades tractades, atès que en alguns supòsits hi ha l'obligació legal de conservar-les.

El responsable del tractament té l'obligació de fer efectiu el dret de rectificació, cancel·lació o oposició de la persona interessada en el termini de deu dies, segons estableix l'article 16.1 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

Per al còmput dels terminis i en el cas que el responsable del fitxer sigui una administració pública, el termini de deu dies s'entén que són deu dies hàbils, excloent del còmput els diumenges i els declarats festius (article 48.1 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú).

En el cas d'entitats privades, el termini de deu dies és de deu dies naturals, sense excloure'n els dies inhàbils d'acord amb la legislació civil (articles 4 i 5 del Codi civil).

Un treball curt però amb una bona exposició sistemàtica dels conceptes bàsics:

http://www.eustat.eus/documentos/datos/pon_20_c.pdf

Altre treball senzill però ben estructurat:

<http://www.juntadeandalucia.es/institutodeadministracionpublica/publico/anexos/empleo/c2.1000/TEMA%2010.pdf>

Respecte de la regulació específica a Catalunya cal recordar que la regulació de la Generalitat de Catalunya en matèria de protecció de dades està recollida, com ja s'ha comentat anteriorment, en l'EAC, en la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, i en el Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades.

Aquesta llei, entre d'altres qüestions, crea l'autoritat de l'Agència Catalana de Protecció de Dades i determina les seves competències i funcions, el seu règim jurídic, econòmic i de personal, els òrgans que en depenen i el règim d'infraccions i sancions.

Pot confondre la seqüència temporal de la Llei de creació de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades (1 d'octubre de 2010) i el Decret de desenvolupament i aprovació dels estatuts (20 de febrer de 2003).

La clau és a les disposicions transitòries primera i tercera de la Llei 32/2010, i el fet de no haver-se donat compliment a la disposició final primera de la mateixa llei (enllaç següent):

<http://www.parlament.cat/document/cataleg/48067.pdf>